

**Lausunto**

26.8.2025

TIV/1010/2025

Julkinen

Sisäministeriö  
kirjaamo.sm@gov.fi

**Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö ehdotuksesta poliisin tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta (VN/27065/2023)**

**Asia: Tuomioistuinviraston lausunto**

Nyt lausunnon kohteena olevassa esityksessä ehdotetaan useita muutoksia poliisilain ja poliisin henkilötietolain kansallista tiedonvaihtoa koskeviin säännöksiin. Vastaavia muutoksia ehdotetaan Rajavartiolaitoksen henkilötietolakiin, rajavartiolaitoksen hallintolaikiin, Tullin rikostorjuntalakiin sekä Tullin henkilötietolakiin siltä osin kuin muutokset liittyvät Rajavartiolaitoksen ja Tullin lakisääteisiin tehtäviin. Lisäksi ehdotetaan muutoksia maahanmuuttohallinnon henkilötietolakiin.

Esityksen tavoitteena on muun muassa parantaa poliisin mahdollisuuksia luovuttaa eri viranomaisille salassa pidettäviä tietoja ja varmistaa, että poliisin kansallista tiedonvaihtoa koskevat säännökset tukisivat viranomaisyhteistyötä. Ehdotetuilla muutoksilla on vaikutuksia erityisesti henkilötietojen suojan näkökulmasta.

Lausunnon kohteena oleva esitys ei kaikilta osin täytä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Henkilötietojen käsittelyä koskevien muutosten osalta tehtävää suhteellisuuspunnintaa sekä välttämättömyysharkintaa on esityksen osalta täydennettävä. Erityisesti käyttötarkoitussidonnaisuuteen tehtävät poikkeukset on syytä perustella täsmällisemmin nykyistä tietosuojaviitekehikkoa vasten. Tämä on tarpeen erityisesti viranomaisten tiedonvaihdon sujuvuuden varmistamiseksi, mutta myös siksi, etteivät säännökset ole liian tulkinnanvaraisia ja aiheuta tarpeettomasti sellaisia erimielisyyksiä, joita on tarpeen käsitellä tuomioistuimissa.

Tuomioistuinvirasto kiinnittää huomioita siihen, että erityisesti rikosasioiden käsittelyn puolella on tärkeää, että poliisin ja tuomioistuinten tietojen vaihtoa koskevat säännökset ovat sellaiset, että ne mahdollistavat rikosprosessiin liittyvän asian käsittelyn kehittämisen yhä sujuvammaksi eri viranomaisten osalta ja läpi koko prosessin. Näiltä osin, jo nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa katseluyhteyksien ja teknisten rajapintojen luonnin rikosasian käsittelyn yhteydessä poliisin ja tuomioistuimen välille. Poliisin henkilötietolain 21 §:ssä säädetään henkilötietojen luovuttamisesta toiselle rikosasioiden tietosuojalaissa tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle rikosasioiden tietosuojalain 1 §:ssä tarkoitettua viranomaisen laissa säädettyä tehtävää varten.

26.8.2025

TIV/1010/2025

Nyt lausunnon kohteena olevaan ehdotukseen on kuitenkin lisätty vaatimus tietojen luovuttamisesta ”pyynnöstä ja oma-aloitteisesti”. Jatkovalmistelussa on syytä varmistaa, että vaatimus ”pyynnöstä” ei aiheuta tarpeetonta byrokratiaa esimerkiksi teknisten rajapintojen tai katseluyhteyksien käyttöön.

Syytä on myös pohtia, voiko nykyinen muotoilu aiheuttaa ongelmia yhteistyölle esimerkiksi tilanteessa, jossa läpi rikosprosessin eri toimijoiden kesken haluttaisiin tehdä kehittämistoimenpiteitä esimerkiksi rekisteröidyn oikeiden henkilötietojen varmentamiseksi vertailemalla käytössä olevia tietoja eri viranomaisten välillä (vrt. RikTSL 7 § Virheettömyysvaatimus ja 9 § Siirrettävien tai saataville asetettavien henkilötietojen laadun varmentaminen) tai tarpeellisuusvaatimuksen toteutumisen varmistamiseksi esimerkiksi rajaamalla poliisin keräämän esitutkimusmateriaalin käsittely tuomioistuinmessä vain sen toiminnan kannalta tarpeelliseen (vrt. RikTSL 6 § tarpeellisuusvaatimus). Nyt käsittely on tiukasti sidottu vain rikosasioiden tietosuojalain 1 §:ssä säädettyyn käyttötarkoitukseen, vaikka tietosuojanäkökulmastakin käsittely voi olla tarpeen myös muutoin käsittelyprosessin kehittämiseksi ja parantamiseksi läpi eri viranomais-toimijoiden. Tällaisen yhteistyön ja kehittämisen mahdollisuus tulisi varmistaa nyt lausunnon kohteena olevassa sääntelyssä.

Teknistä rajapintaa ja katseluoikeutta koskevasta päätöksenteosta säädetään mainitun lain 32 §:ssä. Sen mukaan ”Luovuttamisesta päätettäessä on rekisteröidyn tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi otettava huomioon luovutettavien tietojen laatu ja laajuus.” Todettakoon, että tämänkaltaisen henkilötietojen käsittely edellyttää useimmiten vaikutustenarvioinnin laatimista, joka kattaa laajemminkin käsittelyn arvioinnin tietosuojasäännöksiä vasten. Säännöksen vaatimus huomioon otettavista seikoista vaikuttaa myös päällekkäiseltä ja osin kapeammalta sisäänrakennetun ja oletusarvioisen tietosuojan vaatimuksen näkökulmasta (tietosuoja-asetus 21 art., rikosasioiden tietosuoja-laki 15 §).

Ylijohtaja

Pasi Kumpula

Erityisasiantuntija (Tietosuoja)

Raisa Leivonen

